

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/228053,86-rocznica-smierci-Wojciecha-Korfantego-17-sierpnia-2025.html>
27.02.2026, 00:18

86. rocznica śmierci Wojciecha Korfanteo - 17 sierpnia 2025

Korfanty jest najbardziej znanym polskim politykiem z Górnego Śląska działającym w pierwszej połowie XX w. Był pierwszym politykiem jednoznacznie głoszącym jedność Górnego Śląska z resztą ziem polskich, który został posłem do niemieckiego parlamentu. Korfanty odegrał istotną rolę w procesie odbudowy Rzeczypospolitej po 1918 r. Przyczynił się tym waleń do włączenia w jej granice uprzemysłowionej części regionu górnośląskiego. Zmarł 17 sierpnia 1939 r.

17.08.2025

[Wojciech Korfanty](#)

17 sierpnia 2025 r. Instytut Pamięci Narodowej oddał hołd Wojciechowi Korfantomu, politykowi, działaczowi narodowemu, przywódcy III Powstania Śląskiego, składając kwiaty pod jego warszawskim pomnikiem.

Dla Wojciecha Korfanteo, pochodzącego przecież ze Śląska, było oczywistym, że Ślązacy to Polacy, posługujący się własną gwarą, pozostający wierni chrześcijaństwu. O to gorąco apelował w „Odezwie do ludu śląskiego” - aby lud śląski pozostał wierny chrześcijaństwu i przywiązaniu do Polski. A co szczególnie istotne - świadomość polska na Śląsku rodziła się w czasach, gdy państwo niemieckie programowo zwalczało wszelkie objawy polskości, a Kulturkampf oznaczał nie tylko walkę z polskością, ale też Kościołem katolickim.

- powiedział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, kierując słowa do zebranych na uroczystości.

Sebastian Rosenbaum, Mirosław Węcki: Ślązak i Polak Wojciech Korfanty (1873-1939)

Wojciech Korfanty stał się znany od pierwszych chwil swej publicznej aktywności w początkach XX w. Jednak to walka o Górny Śląsk, toczona w latach 1919-1921 metodami pokojowymi i zbrojnymi, uczyniła z niego żywą legendę.

Działalność polityczną zaczynał jako charyzmatyczny lider ruchu polskiego na Górnym Śląsku, emancypującego się spod skrzydeł niemieckiej, katolickiej Partii Centrum. Fama polityka niestroniącego od populizmu i skutecznego parlamentarzysty wyniosła go do rangi pierwszoplanowego aktora odradzającej się niepodległości. Tym bardziej gorzki był finisz jego prawie czterdziestoletniej kariery: osadzenie w Brześciu, emigracja do Czechosłowacji, uwięzienie przez sanatorów w ostatnich tygodniach życia. Ale na ten czas przypadała też jego aktywność w ruchu chadeckim i rola ważnego propagatora katolickiej nauki społecznej.

Korzenie

Sadzawki, dziś część Siemianowic Śląskich, to w drugiej połowie XIX w. mała osada pośród

kopalnianych szybów. Zasiedziały tu rody chłopskie wraz z industrializacją weszły w orbitę ciężkiego przemysłu. Ci „chłoporobotnicy”, na ogół polskojęzyczni, acz często bez polskiej tożsamości narodowej, tworzyli rdzeń ludności okręgu przemysłowego. Z nich wywodził się Wojciech Korfanty. Przyszedł na świat 20 kwietnia 1873 r. jako pierworodny syn górnika Józefa Korfantego i Karoliny z domu Klecha. Trzy dni później został ochrzczony w siemianowickim kościele Podwyższenia Krzyża Świętego, otrzymując imię Adalbert.

W 1879 r. rozpoczął naukę w miejscowej ośmioletniej niemieckiej szkole ludowej – język polski był tu jedynie pomocniczo używany w nauce religii. Rodzice posługiwali się charakterystycznym dialektem górnośląskim, pełnym archaizmów, czechizmów i germanizmów. Korfanty uczył się polszczyzny literackiej z „Żywotów świętych” ks. Piotra Skargi, a żeby czytać ze zrozumieniem „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, musiał się posługiwać słownikiem polsko-niemieckim. To było już w szkole średniej – w gimnazjum męskim w Katowicach, gdzie pobierał nauki od 1888 r.

Na ten czas przypada narodowa przemiana Korfantego. Do tej pory był typowym Górnoślązakiem, unikającym narodowej identyfikacji: ani Niemcem, ani Polakiem. Teraz świadomie zadeklarował się jako Polak. Nie jest do końca jasne, co o tym przesądziło. Może faktycznie, jak pisał po latach, szowinizm niemieckich nauczycieli,

„którzy zohydowaniem wszystkiego co polskie i co katolickie wzbudzili we mnie ciekawość do książki polskiej, z której pragnąłem się dowiedzieć, czym jest ten lżony i poniżany naród, którego językiem w mojej rodzinie mówiłem”.

„Upojony ideałami narodowymi”

Już w gimnazjum zaangażował się w aktywność samokształceniową w duchu polskim, wspólnie z bliskim po latach towarzyszem politycznej drogi – Konstantym Wolnym. Na skutki nie trzeba było długo czekać. W 1895 r. rada pedagogiczna katowickiego gimnazjum podjęła decyzję o wydaleniu go ze szkoły, trzy miesiące przed egzaminem dojrzałości. Dwudziestodwuletni już wówczas Korfanty dzięki pomocy działaczy polskich z Wielkopolski mógł kontynuować naukę jako wolny słuchacz na politechnice w Charlottenburgu (dziś dzielnicy Berlina), słuchał też wykładów na uniwersytetach wrocławskim i berlińskim, aczkolwiek studiów nie ukończył. Między okresami nauki podróżował po Europie jako korepetytor młodego litewskiego ziemianina Zygmunta Jundziłły. Przez kilka miesięcy dorabiał nawet pracą w kopalni.

Lata nauki i wędrówek były także czasem pierwszych poważniejszych decyzji politycznych. „W Berlinie wpadłem w koło młodzieży narodowej – zaczęło się nowe życie. Upojony byłem ideałami narodowymi” – pisał Korfanty po latach o pobycie na studiach w stolicy Niemiec. Jego profil polityczny nie był jeszcze ukształtowany: widział siebie jako reprezentanta najniższych warstw społecznych, więc nie stronił od socjalistów, później tak ostro przezeń potępianych. Jednak związał się z Ligą Narodową, idea narodowa była mu wówczas najbliższa. W grudniu 1898 r. wziął udział w odsłonięciu pomnika Mickiewicza w Warszawie (poznał wtedy liderów Ligi – Zygmunta Balickiego i Romana Dmowskiego). Był jednym z przywódców polskiej społeczności akademickiej we Wrocławiu. Wziął udział w zjeździe Zjednoczenia Zagranicznego Młodzieży Polskiej w Zurychu, gdzie z kolei poznał Zygmunta Miłkowskiego (ps. Teodor Tomasz Jeż), legendarnego pisarza, powstańca i działacza niepodległościowego. Pisywał do „Dziennika Berlińskiego”, organu Narodowej Demokracji. Dmowski miał o nim powiedzieć:

„Korfanty to człowiek przyszłości; jeżeli wytrzyma linię, będzie postacią historyczną”.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

Polecamy:

- [Wojciech Korfanty: biograficzna wystawa elementarna](#)
- [Broszura do pobrania: Wojciech Korfanty](#)
- [Artykuły o Wojciechu Korfantym na portalu przystanekhistoria.pl](#)
- [Publikacja: Wojciech Korfanty 1873-1939](#)
- [Publikacja: „Górny Śląsk to wielka rzecz”. Wystąpienia na forum Sejmu Śląskiego I kadencji \(1922-1929\)](#)
- [Publikacja: „Sądu historii się nie obawiam”. Wystąpienia na forum Sejmu Śląskiego II i III kadencji \(1930-1935\)](#)
- [Publikacja: Korfanty](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Wojciech Korfanty

Rocznica